

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA

Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Mokslo ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAUNORAVIČIENĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaitė
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

NOSIES IR PRIENOSINIŲ ANČIŲ GLEIVINĖS MELANOMOS DIAGNOSTIKOS IR GYDYMO YPATUMAI

Darbo autorė. Deivilė KVARACIEJŪTĖ, V kursas.

Darbo vadovas. Med. dr. Darius RAUBA, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Ausų, nosies, gerklės ir akių ligų klinika, VUL SK Ausų, nosies, gerklės ligų centras.

Darbo tikslas. Nagrinėjant mokslinę literatūrą apžvelgti nosies ir prienosinių ančių gleivinės melanomos diagnostikos ypatumus bei gydymo metodus.

Darbo metodika. Mokslinės literatūros paieška atlikta Medline, ClinicalKey, UpToDate medicininėse duomenų bazėse, tarptautinėje duomenų bazėje PubMed. Paieškos metu naudoti raktiniai žodžiai: gleivinės melanoma, imunohistocheminis tyrimas esant sinonazalinės gleivinės melanomai, gleivinės melanomos gydymas, imunoterapija esant sinonazalinės gleivinės melanomai.

Rezultatai. Prienosinių ančių melanoma – itin retas navikas, sudarantis vos 1,3 proc. visų melanomos atvejų. Dažniausia gleivinės melanomos lokalizacija galvos – kaklo srityje yra nosies gleivinė. Šio tipo vėžinis susirgimas dažniausiai diagnozuojamas vyresniems pacientams, nei odos melanoma – vidutinis pacientų amžius yra 60 metų.

Gleivinės melanomos diagnostika susideda iš klinikinio, radiologinio ir histologinio tyrimų. Simptomai dažniausiai būna silpnai išreikšti ir nespecifiniai: kraujavimas ir išskyros iš vienos nosies pusės, viršutinių kvėpavimo takų obstrukcija, anosmija, veido skausmingumas.

Makroskopinės apžiūros metu dažniausiai matomi išopėję polipoidiniai infiltruojantys ir pigmentuoti, daugeliu atvejų juodos – melsvos spalvos, dariniai. Iki 25 proc. atvejų pasitaiko amelanotinė melanoma – balkšvai geltonos spalvos arba skaidrūs navikai.

Vaizdiniai tyrimai, tokie kaip kompiuterinė tomografija ir magnetinis branduolių rezonansas naudojami ne tik vertinti pirminio naviko dydžiui bei invazijai į aplinkinius audinius, bet ir galimų metastazių, kurias diagnozės metu turi jau 10 proc. pacientų, paieškai.

Galutinė sinonazalinės gleivinės melanomos diagnozė patvirtinama atlikus histologinį navikinės masės ištyrimą. Histologinio tyrimo metu vertinama morfologija ir pigmentacija: navikams būdingas heterogeniškumas, dažniausiai aptinkami požymiai yra melanino pigmentas, intraepitelinė melanocitų proliferacija, iškilūs branduoliai ir didelis mitotinis aktyvumas. Esant amelanotinei melanomai nėra stebimas melanino pigmento kaupimas ląstelėse, tokiu atveju ši reta būklė gali būti sumaišoma su kitais nediferencijuotų ląstelių navikais.

Imunohistocheminis biopsinės medžiagos tyrimas leidžia identifikuoti skirtingus gleivinės melanomos naviko tipus ir diferencijuoti nuo kitų heterogeniškų navikų.

Dažniausiai teigiama reakcija šių tipų navikams yra naudojant S100 baltymą ir SOX – 10, kai tuo tarpu reakcijos su tokiais melanocitų žymenimis kaip HMB – 45, tirozinazė, melan – A ir MiTF gali būti įvairios. Naujausiose studijose analizuojama PRAME žymens, naudojamo uvealinei ir odos melanomai, ekspresija gleivinės melanomos atveju. Remiantis keletu mažų imčių tyrimų duomenimis, šis žymuo gali būti naudingas nosies ir prienosinių ančių gleivinės melanomos diagnostikai, prognozei bei gydymui.

Pagrindinis gleivinės melanomos galvos ir kaklo srityje gydymo metodas yra chirurginis naviko pašalinimas, tačiau daugeliu atvejų tokia procedūra yra sudėtinga, dėl difuzinės naviko infiltracijos.

Sudėtiniai gydymo metodai, kuomet po chirurginio gydymo yra skiriama adjuvantinė chemo– arba radioterapija, naudojami plačiai, tačiau naujausių tyrimų duomenimis, toks gydymas išgyvenamumo ir ligos kontrolės reikšmingai nepagerina.

Imunoterapija pastaruoju metu skiriama vis didesnei pacientų daliai, siekiant pasiekti kuo geresnį gydymo efektyvumą. Šio gydymo pasirinkimą apsunkina tai, kad gleivinės melanomai būdingos mutacijos skiriasi nuo randamųjų odos ir uvealinės melanomų atvejais, todėl reikalingos naujos vaistų kombinacijos. Gleivinės melanomų atveju aptinkamos mutacijos yra KIT, MAPK, NF1, SPRED1, SF3B1 genuose. Dažniausiai naudojami tokie tirozinkinazės inhibitoriai kaip imatinibas, nilotinibas bei dasatinibas. Šiuo metu tai pat atliekami perspektyvūs tyrimai su preparatais, nutaikytais į SF3B1 mutacijas.

Išvados. Sinonazalinės gleivinės melanoma yra retas, itin agresyvus navikas. Diagnozės nustatymui svarbūs klinikinis ištyrimas ir vaizdiniai tyrimai, histologinis ir imunohistocheminis biopsijos medžiagos ištyrimas. Pagrindinis šio tipo navikų gydymo metodas yra chirurginis pašalinimas, tačiau pažengusios ligos atveju visiška naviko rezekcija yra sudėtinga ar neįmanoma. Imunoterapija yra perspektyvus gydymo metodas, skiriamas vis didesnei pacientų daliai, tačiau maksimaliam gydymo efektyvumui pasiekti reikalingos naujos vaistų kombinacijos. Net ir po sėkmingo chirurginio naviko pašalinimo pacientams reikalingas reguliarus sekimas atliekant radiologinius tyrimus, dėl galimo tolimųjų metastazių atsiradimo.

Raktažodžiai. Gleivinės melanoma; imunohistocheminis tyrimas esant sinonazalinės gleivinės melanomai; gleivinės melanomos gydymas; imunoterapija esant sinonazalinės gleivinės melanomai.